

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

VANHEMMUUDEN JA PARISUHTEEN TUKI YHDESSÄ JA EROSSA 3.11.2017 Seinäjoki

VANHEMMUUDEN TUKI LÄPILEIKKAAVANA TEEMANA LAPEN MUUTOSTYÖSSÄ - MIKSI?

- Lapsen kehitys tapahtuu vuorovaikutuksessa läheisten ihmisten ja lähiympäristön kanssa
- Hyvä ja huono vanhemmuus ovat yhteisöllisiä; vanhemmuudessa ei kuulu pärjätä omillaan
- Vanhemmuuden tukeminen
 - lisää usein myös vanhempien hyvinvointia
 - parantaa parisuhdetta
- Vanhemmuuden tuki on lapsen hyvinvoinnin varhaista tukemista ja eriarvoisuuden vähentämistä

VANHEMMUUDEN TUKEMINEN: MISTÄ ON TUTKIMUSTEN MUKAAN HYÖTYÄ? (re Jukka Mäkelä)

- Selkeä teoriapohja
 - lapsen vuorovaikutuksellinen kehitys, systeeminen perhenäkemys, resilienssi
- Toiminnallisuus
 - vanhemmat saavat tehdä asioita, ei ainoastaan puhua
- Voimavaroille rakentava ja ratkaisukeskeinen
 - vanhemmuuden strategiat ovat käytännöllisiä
 - asenne on myönteinen ja tuomitsematon
 - korostaa vanhempien vahvuuksia
- Päämäärät asetetaan yhdessä
 - vanhempia kunnioittava kuuleminen

LAKISÄÄTEISYYS JA LAAJA NÄKÖKULMA

- Lapsen oikeuksien sopimus edellyttää, että vanhempia tuetaan kasvatustehtävässään - hyvä lapsuus on kaikkien lasten oikeus!
- Vanhemmuuden tuen normalisoiminen - kuuluu kaikille, kaikki tarvitsevat, kaikki osallistuvat tuen tuottamiseen, ei leimaavaa
- Vanhemmuuden tuen määrittely laajasti: vanhempien tukeminen ja vanhemmuustaitojen vahvistaminen, vanhempien kanssa työskentelevien ammattilaisten tukeminen ja heidän osaamisensa vahvistaminen, kasvatuskumppanuus

**PERHEKESKUS
VANHEMMUUDEN JA
PARISUHTEEN TUEN
VIITEKEHYKSENÄ**

VANHEMMUUDEN TUKI PERHEKESKUKSESSA

Mitä tekee perhekeskus ?

Edistää
lapsen ja
perheen
terveyttä
ja hyvinvointia

Toimii yhteisöllisenä
kohtaamispaikkana

Antaa varhaista
tukea ja hoitoa

Lapsi
ja perhe

Tukee
vanhemmuudessa
ja parisuhteessa

Auttaa vanhempia
sovinnollisessa erossa

Ymmärtää
maahanmuuttajien
erityistarpeita

Ehkäisee
lähisuhdeväkivaltaa

Perhekeskus
Mukana elämässä

VANHEMMUUDEN JA PARISUHTTEEN TUEN VAHVISTAMINEN OSANA PERHEKESKUKSIIN LIITTYVÄÄ KEHITTÄMISTYÖÄ

Tavoitteet:

- Parantaa vanhemmuuden ja parisuhteen **taitoja**
- Vahvistaa vanhemmuuden ja parisuhteen **tukea**
- Parantaa vanhemmuuden ja parisuhteen **tuen palveluiden kattavuutta ja alueellista yhdenmukaisuutta**
- Parantaa palveluiden **tunnettuutta** erityisesti sähköisten palveluiden osalta
- Kehittää palveluiden **integraatiota** ja palveluiden **sisältöjä** tavalla, joka huomioi molempien vanhempien ja huoltajien tarpeet moninaisissa perheissä
- Ottaa käyttöön toimintakäytäntöjä, jotka **edistävät** sekä asiakkaiden että työntekijöiden **osallisuutta ja vuorovaikutteista kohtaamista**

KEHITTÄMISTOIMENPITEET

- **Kartoitetaan** alueella olevat vanhemmuuden ja parisuhteen tuen toimijat ja tuen muodot
- Tuen muodot **arvioidaan** Lape-hankkeen neljän ohjaavan periaatteen kautta
- **Varmistetaan**, että alueen **lapsi- ja perhepalveluissa tunnetaan** tarjolla oleva palveluvalikko sekä ”sähköinen perhekeskus” eli digitaalisten palveluiden ja vertaistuen muodot
- **Varmistetaan**, että **aikuispalveluissa tunnetaan** vanhemmuuden ja parisuhteen tuen muodot **ja tarjotaan proaktiivisesti tukea**. Vahvistetaan Lapset puheeksi -työtavan käyttöönottoa.
- Tuetaan **koulutuksella** ammattilaisten kunnioittavaan kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen perustuvaa osaamista.

EROPALVELUIDEN KEHITTÄMINEN / TAVOITTEET

- Läpileikkaavana tavoitteena **yhteistyövanhemmuus ja lapsen näkökulman huomioimisen vahvistaminen**
- **Vahvistaa** oikea-aikaista **tukea** lapsille ja vanhemmille erotilanteessa ja sen jälkeen, huomioiden perheiden monimuotoisuus
 - Erotilanteen palvelujärjestelmän selkeys, alueellinen yhdenmukaisuus ja saavutettavuus (sekä kohtaamiseen perustuvat että verkossa tarjottavat palvelut)
 - Kriisiavun ja neuvonnan sekä palveluohjauksen turvaaminen erotilanteessa; lasten ja vanhempien kanssa työskentelevien ammattilaisten osaamisen vahvistaminen
- Ottaa käyttöön toimintakäytäntöjä, jotka edistävät sekä vanhempien että lasten **osallisuutta**

EROPALVELUIDEN KEHITTÄMINEN / TOIMENPITEET

- **Kartoitetaan** alueella olevat erotilanteen palveluiden toimijat ja tuen muodot
- Tuen muodot **arvioidaan** Lape-hankkeen neljän ohjaavan periaatteen kautta toimijat
- Laaditaan **suunnitelma katvealueiden kattamiseksi**
- **Vahvistetaan** ja kehitetään erityisesti **verkossa** tarjottavia erotilanteen palveluita
- **Varmistetaan**, että sekä aikuispalveluissa että lasten ja perheiden palveluissa **tunnetaan** erotilanteen palveluiden eri muodot sekä ”sähköinen perhekeskus” eli digitaalisten palveluiden muodot

Kansallisen tason eropalveluiden kehittämistä:

- **Vanhemmuussuunnitelma** Vanhemmuussuunnitelma - Vanhemmuussuunnitelma - Sosiaali- ja terveysministeriö
 - Pilotointi 5/2018 asti > lopullisen version valmistelu
- Erotilanteen palveluissa työskentelevien ammattilaisten osaamisen vahvistaminen ja työn kehittäminen (kasvatus- ja perheneuvonta, lastenvalvojat, olosuhdeselvitys)
 - Huom. lapsenhuoltolain uudistaminen ja sen tuottamat koulutustarpeet
- Sähköinen eron ensiapupiste (Hyvinvointi Hackathon 27.-29.10.2017!)
- Vaikeiden, pitkittyneiden huoltoriitojen palveluita kehitetään osana vaativien palveluiden kokonaisuutta (OT-keskukset)

Lapsenhuoltolain uudistus: Työryhmän esitykset

- **Vahvistetaan lapsen oikeutta ilmaista näkemyksensä**
- **Vuoroasuminen viralliseksi vaihtoehdoksi**
- **Uudet säännökset lapsen kummankin vanhemman velvollisuudesta:**
 - myötävaikuttaa osaltaan tapaamisoikeuden toteutumiseen
 - välttää kasvatustehtävässään kaikkea, mikä on omiaan aiheuttamaan haittaa lapsen ja toisen vanhemman väliselle suhteelle
 - ilmoittaa etukäteen muutostaan toiselle vanhemmalle, jos muutto voi vaikuttaa tapaamisoikeuden toteutumiseen.
- **Edistetään lapsen oikeutta ylläpitää muita hänelle tärkeitä ihmissuhteita**

KOULUUN KIINNITTYVÄT HYVINVOINTIPALVELUT JA TUKI

- Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus sekä toisen asteen koulutus muodostavat keskeisen lapsen ja nuoren elinympäristön ja jatkumon.
- Kodin ja koulun/varhaiskasvatuksen välinen yhteistyö, kasvatuskumppanuus
 - apu lapsen käytännön tilanteiden hallinnassa
 - lapsen sosiaalisten taitojen, ryhmän jäsenenä olemisen taitojen vahvistaminen (Huom. Ihmeelliset vuodet, TCM)
- Kiusaamisen vastainen työ koulussa ja varhaiskasvatuksessa
 - esim. KiVa-koulu, Yhteispeli

**KASVU TUKI:
näyttöön perustuvat
menetelmät ammattilaisille**

Vanhemmuuden tukea vaikuttavin menetelmin

- Levitykseen valitaan työmenetelmiä, jotka ovat saaneet vahvan näytön vaikuttavuudestaan Kasvun tuki -portaalin toimituksen tekemässä arvioinnissa.
- Levittämiseen ja käyttöönottoon luodaan rakenne ja tarvittava koulutus. Maakunnat ja kunnat saavat apua menetelmien valintaan sekä tukea niiden käyttöönottoon ja ylläpitoon.
- Käyttämällä yhtenäisiä ja tehokkaita menetelmiä voidaan lapsille ja perheille kaikkialla Suomessa tarjota yhdenvertaiset palvelut ja näin vähentää eriarvoisuutta ja hyvinvointieroja.
- Samalla vahvistetaan myös lasten, nuorten ja perheiden parissa työskentelevien ammattilaisten osaamista.

LEVITETTÄVÄT MENETELMÄT

- **Korjaavan kasvatuksen tuki:**
 - MDFT
- **Kasvatuskäytäntöjen muutos:**
 - Ihmeelliset vuodet vanhemmuusryhmät
 - Ihmeelliset vuodet ryhmänhallinta ohjelma
 - Voimaperheet (informoidaan, mutta ei implementoida Lape-rahoituksella)
- **Kasvattajan tuki:**
 - Toimiva Lapsi ja perhe – lapset puheeksi interventio

**ERITYINEN
VANHEMMUUDEN TUKI
VÄKIVALTATILANTEISSA**

LAPSEN KALTOINKOHTELUN TUTKINTA JA HOITO

- **LASTA-hanke 2014-2016** Lapen kehittämistyön pohjalla
- **Lastenasiain**talo toimintamallina (kansainvälisten esikuvien ja kehittämistyön pohjalta)
- **LASTA-malli:**
 - viranomaisten **monialainen yhteistyömalli**, jossa varmistetaan viranomaisten välinen tiedon jakaminen ja monialainen yhteistyö tilanteissa, joissa epäillään lapsen joutuneen pahoinpitelyn tai seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi.
 - kaksi vaihetta:
 - kerätään olennaista tietoa esitutinnan ja lastensuojelun selvittämisen tueksi
 - viranomaiset kokoontuvat yhteen arvioimaan lapsen tilannetta
- Linkitys vaativimpien palveluiden OT-keskuksiin

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Teemme yhdessä lasten, nuorten
ja perheiden hyvää arkea

LAPE

KIITOS!

HANNE KALMARI
hanne.kalmari@stm.fi

stm.fi/hankkeet/terveys ja hyvinvointi
#lapemuutos
#kärkihanke